

Výtah z Návrhu na prohlášení mazutové výtopny na sídlišti Invalidovna (Praha 8 – Karlín) za nemovitou kulturní památku

název navrhovaného objektu + typ objektu

Mazutová výtopna, jednoúčelová stavba, objekt občanské vybavenosti

umístění objektu

Region: Praha
Obec: Praha 8 – Karlín
Ulice: U Sluncové čp. 613/8
Parcelní číslo: 693/125
Katastrální území: Karlín [730955], sídliště Invalidovna
GPS: 9F2P3FW9+5R

vlastník objektu

Nová Invalidovna, a.s., Partyzánská 1/7, 170 00 Praha 7 - Holešovice

historie a popis objektu

Mazutová výtopna byla postavena jako součást experimentálního sídliště Invalidovna v letech 1964–1966. Zásobovala teplem nejen všechny domy pro 4 000 obyvatel, ale také hotel Olympik a další objekty občanské vybavenosti. Architektonické řešení vypracoval v Pražském projektovém ústavu pravděpodobně již roku 1959 jeden ze spoluautorů sídliště Jan Zelený (1934–2012), statickou část navrhl František Baumelt (1914–2010). Výtopna sloužila svému účelu do roku 2004, kdy bylo sídliště připojeno na dálkový tepelný napáječ.

Individuálně řešené expresivní tvary výtopny definuje půdorys ve tvaru osově symetrického šestiúhelníku a dvakrát zkosené střechy do jeho vrcholů. Konstrukce střechy je výjimečná – kombinuje lanovou střechu s betonovým pláštěm, který vytváří skořepinu o tloušťce šesti centimetrů. Lomené křivky střechy dodávající stavbě neobvyklou vzdušnost také určují tvar zasklení, řešeného neobvykle velkoryse. Celkovou kompozici doplňuje komín. Dvě zásobní nádrže na mazut, řešené jako volné aparatury, již byly odstraněny.

odůvodnění návrhu

Výtopna byla projektována jako integrální součást experimentálního sídliště Invalidovna. Ve finálních formách se objevuje již na prvních urbanistických projektech kolektivu vedeného architekty Josefem Polákem (1923–1994) a Vojtěchem Šaldou (*1930) v roce 1959. Nutno zdůraznit, že Invalidovna je odbornou veřejností považována architektonicky a urbanisticky za jedno z nejkvalitnějších sídlišť, jaké se v Československu v šedesátých letech postavily.

Komplexní projekt s pozoruhodně sladěnou obytnou náplní a občanskou vybaveností (kam patří i zmíněná výtopna) vzbudil pozornost i ve světových odborných periodikách, jako v magazínu Interbuild (1962, č. 3, s. 36–39) nebo prestižní přehledové publikaci Industrialised Building 3 (1968, s. 5–7). Hotelový dům sídliště Invalidovna (Molákova čp. 577/34) je navíc od roku 2002 nemovitou kulturní památkou (číslo rejstříku 51939/1-2315).

Význam stavby kromě zmíněných urbanistických souvislostí spočívá v jejím architektonickém řešení, které je unikátní z několika důvodů. I když sídlištní kotelny v poválečném Československu byly většinou řešeny jako typové bez jakýchkoliv architektonických ambicí, objevilo se během šedesátých až osmdesátých let několik pokusů o jejich individuální ztvárnění. Do takového souboru lze zařadit například kotelny v Českém Krumlově-Vyšném, Duchcově, Říčanech, Slaném nebo Šumperku. Výtopna na Invalidovně ovšem představuje pravděpodobně první ukázkou takového objektu, kterému architekt věnoval tolik individuální péče již na přelomu padesátých a šedesátých let.

Výtopna patří i obecně k nejpozoruhodnějším průmyslovým stavbám, jaké se v Československu postavily v šedesátých letech. A to jak výtvarným řešením, zřetelně odkazujícím na tzv. bruselský styl, tak zvolenou konstrukcí. Obdobné postupy lze v této době nalézt na celém světě, ovšem výhradně na výstavních či sakrálních stavbách. Z hlediska hodnot památkové péče je rovněž významná skutečnost, že se výtopna stavebně dochovala v původním stavu.

podavatel návrhu

Divadlo Kámen, z.s.

Trytova 1121/5, 198 00 Praha 14

ing. Helena Macháčková